

Výroční zpráva za rok 2023 – Arboretum Sofronka

První akcí roku 2023 v Arboretu Sofronka bylo místní kolo 13. ročníku soutěže YPEF, která je zaměřena na studenty základních a středních škol.

Cílem této soutěže, která má své kořeny u polských lesníků, je zlepšit povědomí zejména mládeže, ale i celé společnosti, o významu lesů a zdůraznit význam lesnictví v současné době. Jedná se o mezinárodní soutěž, do které jsou aktivně zapojeny lesnické instituce z cca 12 zemí Evropy. Soutěž se konala ve středu 8. 3. a zúčastnili se jí žáci 34. ZŠ a 10. ZŠ v Plzni.

Vítězné družstvo starších žáků z 34. ZŠ, které vyhrálo ve svojí kategorii místní kolo v Plzni i regionální kolo ve Žluticích, postoupilo do kola národního, které se konalo v Kostelci nad Černými lesy, kde ve své kategorii skončili těsně na 4. místě, s jejich prezentací (v angličtině!) na téma „Život bez dřeva“ skončili na 3. místě. S přípravou jim také pomáhali městští lesníci ze Správy veřejného statku města Plzně.

Na sobotu 18. 3. připravili správci plzeňských městských lesů spolu s lesními pedagogy z Arboreta Sofronka zalesňování lesní mýtiny v lokalitě V Pytli v městském lese nedaleko OC Berounka u Rokycanské ulice. Vysazovali se zejména listnáče, převážně šlo o sazenice dubů, u kterých se očekává, že se dokážou lépe vyrovnat s přicházející změnou klimatu. Ovšem nezapomněli ani na jehličnany, v tomto případě to byly sazeničky jedle bělokoré, která má ve smíšeném lese své nezastupitelné místo. O tuto akci byl ze strany veřejnosti obrovský zájem. Sazení probíhalo po skupinách tak, aby bylo dost času na vysvětlení správného postupu. První skupina, která se sešla v 9 hodin, začala sázet až po předchozí instruktaži. Další skupiny začínaly vždy po 75 minutách, tedy v 10.15, v 11.30, 12.45 a ve 14 hodin. Po skončení prací si mohli dobrovolníci, kteří pomohli k obnově lesa, u ohně opéct donesený špekáček a dát si čaj nebo kávu. Pro děti připravili lesní pedagogové pestrý program, např. kvíz z oblasti přírody a

myslivosti, křížovku s lesní zvěří, poznávání hub, skládání kuláčů s letokruhy nebo si nejen děti mohly zahrát pexeso s lesní tematikou.

Následující sobotu 25. 3. jsme pozvali veřejnost do Arboreta Sofronka na tradiční jarní pochod. Před zahájením byla v místě startu v areálu arboreta pokřtěna zcela nová publikace o borovicích s názvem Sbírka světového sortimentu druhů rodu Pinus. Křtu se zúčastnili oba autoři, tedy Jan Kaňák, který napsal text, a Jitka Rauchová, která se postarala o grafickou úpravu knihy. Přítomen byl také zástupce SVSMP Ing. Havelka, zástupci města Plzně a prvního plzeňského

obvodu, který vydání publikace spolu se SVSMP financoval. Pro zájemce následovala po křtu komentovaná prohlídka naučné stezky o borovicích s odborným výkladem Ing. Jana Kaňáka.

Následně účastníci jarního pochodu vyrazili z dolní plochy Arboreta Sofronka a šli přes úvodní zastavení o včelách a včelaření podél železniční trati na horní plochu Arboreta Sofronka, kde pro ně lesní školka Větvička připravila „Dávnohrátky“, dále následovalo zastavení u rybníka Vydymáček, které bylo zaměřeno na ryby a chov ryb. Na dalším stanovišti u Seneckého rybníka se mohli návštěvníci dozvědět něco o Bolevecké rybníční soustavě a u klubovny skautů pak pro účastníky pochodu připravila lesní školka Medvíďata malou tvořivou dílnu a stopovačku. Trasa pochodu vedla dále lesní cestou až na tzv. Kokoškovu dálnici, kde si mohli pod elektrovodem dobrovolníci vyzkoušet výsadbu různých druhů lesních sazenic. Další zastavení se týkalo znalostí o lesní zvěři. Kolem hranice přírodní památky Doubí pak malí i velcí došli na horní plochu Arboreta Sofronka, kde na ně čekalo poslední zastavení se zajímavostmi, tedy šišky, paroží daňků, jelenů či srnců zvěře, ale i vycpaná lesní zvěř a ptáci. Pochod byl již tradičně zakončen táborákem s možností opečení donesených špekáčků. Děti za účast na pochodu obdržely pamětní list a drobné upomínkové předměty.

Ke kampani za zlepšení životního prostředí s názvem „Den země“ se dne 25. 4. připojili i studenti kvart a septimy Gymnázia Františka Křížíka v Plzni. Část studentů pomáhala likvidovat kalamitu v porostu Arboreta Sofronka pod odborným vedením zaměstnanců arboreta. Ostatní uklízeli a sbírali odpadky v okolí boleveckých rybníků a Krkavce, zejména kolem Šídlovského, Kamenného a Třemošenského rybníka. Po práci si studenti zasloužili malé občerstvení v podobě špekáčků na ohni.

Jarní „Den lesa na Sofronce“ proběhl v rámci Týdne lesů ve čtvrtek 11. 5. V dopoledních hodinách se ho zúčastnili žáci prvního stupně 16., 28. a 1. ZŠ v Plzni. Program byl připraven a organizován Správou veřejného statku města Plzně, úsekem lesů, zeleně a vodního hospodářství ve spolupráci s Odborem životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje, Lesy ČR, Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem – pobočka Plzeň a Mysliveckým sdružením Plzeň Bolevec.

Odpoledne bylo věnováno veřejnosti. Ing. Kaňák, Ph.D. provedl zájemce celým areálem arboreta, včetně horní plochy, která není pro veřejnost volně přístupná a je určena pouze pro environmentální výchovu dětí a mládeže.

Začátek června patřil dětem z plzeňských mateřských škol, které u nás oslavily Mezinárodní den dětí. Odbor životního prostředí Magistrátu města Plzně ve spolupráci se zaměstnanci Arboreta Sofronka pro ně připravil zábavné dopoledne plné pohádkových postav a úkolů.

Druhý víkend v měsíci červnu patří každoročně „Víkendu otevřených zahrad“. Tato akce vznikla v roce 1998 ve Velké Británii a jejím smyslem je otevírání i běžně nepřístupných zahrad veřejnosti ([Open Garden & Squares Weekend](#)). Do Arboreta Sofronka dorazilo během soboty a neděle téměř tisíc návštěvníků. Návštěvníci měli možnost se zúčastnit odborné dendrologické exkurze po arboretu s Ing. Janem Kaňákem, zajít si do lesa s vedoucím oddělení městských lesů Ing. Sekáčem nebo navštívit přednášky včelařů, jejichž „Včelí dny“ jsou automatickou součástí „Víkendu“ na Sofronce.

Program byl zaměřen na milovníky přírody, své si zde našly také rodiny s dětmi. Na zájemce v parčíku u meteorologické stanice čekaly stanoviště s houbami, stromy, rohy a parohy, druhy dřeva apod. Mnohé potěšila výstavka větvíček a šišek borovic, které rostou v arboretu nebo výstavka včelařských potřeb s odborným výkladem včelařů. Děti si mohly vyzkoušet v rámci doprovodného programu např. frotáž listů, pocitový chodník, skoky zvířat, sběr jedlých hub nebo mohly jít dětskou včelí stezkou po stopách včelky Medulinky.

I přes pokračující sucho uspořádal mykologický klub v Plzni spolu se SVSMP ve dnech 16. a 17.6. výstavku hub spolu s určováním hub. Výstavka tak byla doplněna i o dřevní chorošovitě druhy. Přesto se akce zúčastnil velký počet návštěvníků, kteří byli překvapeni, že mykologové vůbec něco v přírodě objevili.

„Jarní“ výstavka hub ukončila starý školní rok a „podzimní“ výstavka hub nový školní rok pro změnu zahájila, a to o víkendu 9. a 10. září.

Houby ani v tomto období na Plzeňsku nerostly, přesto si zde zájemci mohli nakonec prohlédnout 75 druhů hub. Mezi vystavovanými kousky nechyběli zástupci hřibovitých hub ani choroše. Vystaveny byly i vzácné druhy muchomůrek.

V sobotu 16. září se stalo Arboretum Sofronka součástí 49. ročníku akce „Vodohospodářská padesátka“, kterou organizovalo Povodí Vltavy. Závod startoval v plzeňském pivovaru a vedl okolo Boleveckých rybníků, **Arboretum Sofronka**, po Sigmondově stezce okolo Šídlovského rybníka, dále přírodní rezervaci Petrovka, přes vrchol Krkavec, kolem Košuteckého jezírka, alejí Kilometrovka, naučnou stezkou údolím Mže a okolo Radbuzy se zakončením opět na nádvoří plzeňského pivovaru. Jeho celková délka byla 25 kilometrů.

Podzimního „Dne lesa na Sofronce“ se dopoledne zúčastnily děti ze 4. ZŠ, 7. ZŠ a 15. ZŠ. Trasu se sedmi stanovišti pro ně opět připravili zaměstnanci Správy veřejného statku města Plzně, úsek lesů, zeleně a vodního hospodářství ve spolupráci s Odborem životního prostředí Krajského úřadu Plzeňského kraje, Lesy ČR, Ústavem pro hospodářskou úpravu lesů, Brandýs nad Labem – pobočka Plzeň a Mysliveckým sdružením Plzeň Bolevec.

Odpolední procházka s návštěvníky z řad veřejnosti v dolní i horní části arboreta s průvodcem Ing. Janem Kaňákem byla zakončena krmením daňků v zoo koutku.

Pro enormní zájem veřejnosti připravili správci plzeňských městských lesů spolu s lesními pedagogy z Arboreta Sofronka sázení lesních stromků v městském lese i na podzim, a to v sobotu 11. 11. Tentokrát v lokalitě Nová Hospoda (nedaleko Borských polí).

Na pasece v místě, kde původně stál borový les, následně postižený dlouhodobým suchem, vyroste díky dobrovolníkům les smíšený, který by měl lépe odolávat klimatickým změnám.

Po zasazení stromků (převážně sazenic dubů a borovic) si účastníci mohli zdarma opéct špekáček, vypít teplý čaj nebo kávu. A odměna to byla opravdu zasloužená, protože počasí nebylo příznivé a většinu dne pršelo. O to větší díky patří všem dobrovolníkům.

Připraven byl také doprovodný program nejen pro nejmenší (hry, frotáž, ukázky přírodnin a paroží, stopovačka apod.). Pro větší zájemce pak odborný výklad lesníka městských lesů.

V sobotu 25. listopadu pozvala Správa veřejného statku města Plzně veřejnost na tradiční výlov městského Drahotínského rybníka, který byl spojený s prodejem ryb.

Na břehu rybníka připravili lesní pedagogové pro nejmladší účastníky řadu zábavných her, děti „chytaly“ vyrobenými pruty dřevěné modely ryb, malovaly, skládaly rybí puzzle, poznávaly vodní živočichy a v kádi si prohlédly živé ryby, které byly loveny právě na Drahotíně.

Prosinec pak patřil v arboretu zejména dětem z mateřských školek, které přišly do lesa „nakrmit“ zvířátka před zimou a v adventním čase zdobily „vánoční“ stromky.

Po celý rok navštěvovaly arboretum kolektivy mateřských a základních škol a účastnily se dopolední výuky lesní pedagogiky v dolním i horním areálu, odpoledne využívaly programů v přírodě školní družiny a volnočasové kroužky.

Arboretum Sofronka rozšířilo otevírací dobu pro veřejnost. V pondělí lze arboretum navštívit do 17:30 hodin.

A dále je každou první neděli v měsíci od 14:00 hod. pořádána pro zájemce exkurze s odborným výkladem Ing. Jana Kaňáka v dolní i horní části arboreta.

V Plzni dne 29. 2. 2024, Lucie Kaňáková, SVSMP, Arboretum Sofronka